

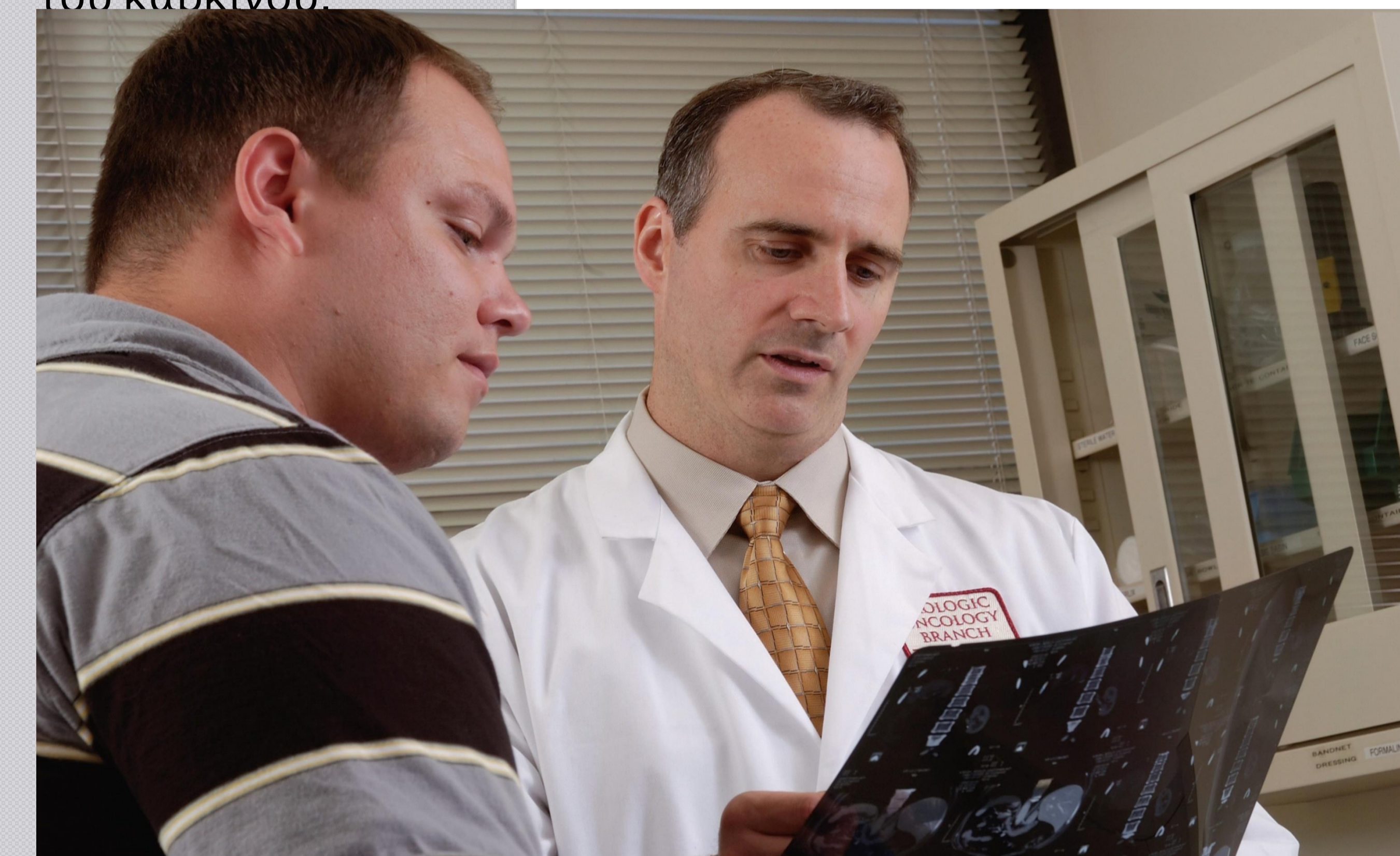
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΟΓΚΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

Καρκαλέτσος Ε. Γεώργιος¹

1. Ειδικευόμενος Παθολογικής Ογκολογίας, Ογκολογική Κλινική, Γ.Ν.Α. «Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ»

Εισαγωγή

Η ανακοίνωση δυσάρεστων νέων από τον Ογκολόγο στους ασθενείς του αποτελεί καθοριστικό γεγονός για τη σχέση ιατρού-ασθενούς. Ακόμη και έμπειροι κλινικοί συναντούν πολλές φορές δυσκολία στη διαχείριση τέτοιου είδους συζητήσεων. Οι **επικοινωνιακές δεξιότητες** του Ογκολόγου είναι απαραίτητο προσόν για την ορθότερη διαχείριση της επικοινωνίας με τον ασθενή. Η βελτίωση των δεξιοτήτων αυτών δεν αποτελεί αποτέλεσμα μόνο της εμπειρίας. Ρόλο παίζει και η εκπαίδευση για την κατάκτησή τους. Η ανάγκη καλής επικοινωνίας Ογκολόγου-ασθενούς γίνεται περισσότερο εμφανής στη σύγχρονη ογκολογική πρακτική, λόγω της συνεχούς προόδου της ιατρικής από το επίπεδο της διάγνωσης μέχρι αυτό της θεραπευτικής προσέγγισης του καρκίνου.

Σκοπός

Η ανάδειξη της σημασίας των επικοινωνιακών δεξιοτήτων για τη σχέση ογκολόγου-ασθενούς και της προκύπτουσας ανάγκης για διαμόρφωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων και ενσωμάτωση αυτών στη βασική εκπαίδευση της ειδικότητας των Παθολόγων-Ογκολόγων.

Μέθοδος

Ανασκόπηση της σύγχρονης ιατρικής αρθρογραφίας στις βάσεις δεδομένων PUBMED και GOOGLE SCHOLAR.

Είδος ανασκόπησης: Περιγραφική

Αποτελέσματα

Η καλή επικοινωνία Ογκολόγου-ασθενούς συνδέεται με την ικανοποίηση του ασθενούς από τις παρεχόμενες ιατρικές υπηρεσίες, την καλύτερη συμμόρφωσή του στις ιατρικές οδηγίες, τη μείωση του άγχους του και τη βέλτιστη δυνατή κατανόηση της κατάστασης της υγείας του. Από την πλευρά του ο Ογκολόγος μπορεί να βελτιώσει την επικοινωνία αυτή όταν κατέχει τις κατάλληλες επικοινωνιακές δεξιότητες^{1,7,8}. Η συμμετοχή του Ογκολόγου σε εκπαιδευτικά προγράμματα επικοινωνιακών δεξιοτήτων επιπρόσθετα αυξάνει την αυτοπεποίθησή του στην ανακοίνωση δυσάρεστων νέων, μειώνοντας παράλληλα το **ψυχικό κόστος** για τον ίδιο τον ιατρό². Παρά το γεγονός ότι υπάρχουν δημοσιευμένες μελέτες που αναδεικνύουν το όφελος της ανάπτυξης των επικοινωνιακών δεξιοτήτων του Ογκολόγου, δεν υπάρχει κοινά αποδεκτό πρόγραμμα εκπαίδευσης στο πεδίο αυτό. Εργαλεία που βοηθούν στη βελτίωση της επικοινωνίας με τον ασθενή έχουν αναπτυχθεί στη Νοσηλευτική Ογκολογία (μοντέλο SPIKES και μοντέλο PEWTER). Παρόμοια μοντέλα που θα ορίζουν το πλαίσιο της επικοινωνίας Ογκολόγου-ασθενούς και τα βήματα ανακοίνωσης μίας κακής είδησης, είναι απαραίτητο να αναπτυχθούν αφού είναι πολύ πιθανό να βελτιώσουν την προσέγγιση του ασθενούς από τον ιατρό του^{3,7}.

Είναι σημαντικό να αναφερθεί πως η αδυναμία ενός Ογκολόγου να διεξάγει τέτοιες «δύσκολες» συζητήσεις με τον ασθενή, αποτυγχάνοντας να τον ενημερώσει με το σωστότερο τρόπο, μπορεί να οδηγήσει τον ασθενή να λάβει αποφάσεις για την υγεία του που δεν αντικατοπτρίζουν τα «θέλω» του στην πραγματικότητα⁴.

Μπορεί η συζήτηση με τον εκάστοτε ασθενή να διαφέρει πολύ. Για να

αναπτύξει την ικανότητα να προσαρμόζει την επικοινωνιακή προσέγγιση του ασθενούς, ο Ογκολόγος πρέπει να έχει εκπαιδευτεί κατάλληλα ώστε κάθε φορά να αξιολογεί **α) το γνωστικό επίπεδο και το επίπεδο κατανόησης του ασθενούς, β) την επιθυμία του ασθενούς για την πληρότητα ενημέρωσής του, γ) τη συναισθηματική ανταπόκριση κατά την ενημέρωση και δ) την κοινωνικοοικονομική προέλευση, το οικογενειακό πλαίσιο και το πολιτισμικό υπόβαθρο του ασθενούς**^{2,5,7}.

Μόνο με τον τρόπο αυτό είναι δυνατή η διατήρηση μιας καλής σχέσης Ογκολόγου-ασθενούς, η οποία είναι απαραίτητη καθ' όλη την διάρκεια της ιατρικής παρακολούθησης⁶.

Τέλος επισημαίνεται στην αρθρογραφία η ανάγκη στήριξης των ανωτέρω σε μεγαλύτερης εμβέλειας μελέτες, οι οποίες θα εξακριβώνουν τις απαραίτητες επικοινωνιακές δεξιότητες ενός Ογκολόγου, θα διευκρινίζουν τον τρόπο εκπαίδευσης και τελειοποίησης αυτών αλλά και θα δίνουν τα μοντέλα εφαρμογής και τα εργαλεία αξιολόγησης του αποτελέσματος κατά την ανακοίνωση δυσάρεστων νέων στους ασθενείς⁷.

Συμπεράσματα

Η ένταξη της εκμάθησης και καλλιέργειας επικοινωνιακών δεξιοτήτων στην εκπαίδευση των Ογκολόγων θα αποφέρει πιθανόν **όφελος σε ότι αφορά τη σχέση και επικοινωνία Ογκολόγου-ασθενούς**. Κατ' επέκταση είναι πιθανά απότοκα η καλύτερη συμμόρφωση του ασθενούς στις ιατρικές οδηγίες, η διατήρηση της εμπιστοσύνης στον ιατρό και η διατήρηση καλύτερης ψυχολογίας από τον ασθενή και τους φροντιστές του. Αναγκαίος είναι ο σχεδιασμός περαιτέρω μελετών μεγαλύτερης εμβέλειας, με σκοπό τη δημιουργία κατάλληλων εργαλείων εκπαίδευσης των Ογκολόγων σε επικοινωνιακές δεξιότητες και την αντικειμενική καταγραφή του οφέλους που θα προκύψει για τους ασθενείς.

1. Kissane DW, Bylund CL, Banerjee SC, Bialer PA, Levin TT, Maloney EK, D'Agostino TA. Communication skills training for oncology professionals. J Clin Oncol. 2012 Apr 10;30(11):1242-7. doi: 10.1200/JCO.2011.39.6184. Epub 2012 Mar 12. PMID: 22412145; PMCID: PMC3341141.

2. Bousquet G, Orri M, Winterman S, Brugière C, Verneuil L, Revah-Levy A. Breaking Bad News in Oncology: A Metasynthesis. J Clin Oncol. 2015 Aug 1;33(22):2437-43. doi: 10.1200/JCO.2014.59.6759. Epub 2015 Jun 29. PMID: 26124489.

3. Bumb M, Keefe J, Miller L, Overcash J. Breaking Bad News: An Evidence-Based Review of Communication Models for Oncology Nurses. Clin J Oncol Nurs. 2017 Oct 1;21(5):573-580. doi: 10.1188/17.CJON.573-580. PMID: 28945712.

4. Baran CN, Sanders JJ. Communication Skills: Delivering Bad News, Conducting a Goals of Care Family Meeting, and Advance Care Planning. Prim Care. 2019 Sep;46(3):353-372. doi: 10.1016/j.pop.2019.05.003. Epub 2019 Jun 10. PMID: 31375186.

5. Littell RD, Kumar A, Einstein MH, Karam A, Bevis K. Advanced communication: A critical component of high quality gynecologic cancer care: A Society of Gynecologic Oncology evidence based review and guide. Gynecol Oncol. 2019 Oct;155(1):161-169. doi: 10.1016/j.ygyno.2019.07.026. Epub 2019 Aug 16. PMID: 31422857.

6. Alelwani SM, Ahmed YA. Medical training for communication of bad news: A literature review. J Educ Health Promot. 2014 Jun 23;3:51. doi: 10.4103/2277-9531.134737. PMID: 25077144; PMCID: PMC4113982.

7. Stovall MC. Oncology Communication Skills Training: Bringing Science to the Art of Delivering Bad News. J Adv Pract Oncol. 2015 Mar-Apr;6(2):162-6. Epub 2015 Mar 1. PMID: 26649249; PMCID: PMC4601896.

8. Merseburger AS, Kramer MW, Scheithe K, Colling C. Communication preferences of patients with prostate cancer : Preferences regarding the communication of bad news of patients with prostate cancer in Germany-results of an anonymous patient survey. Urologe A. 2016 Oct;55(10):1339-1346. German. doi: 10.1007/s00120-016-0154-x. PMID: 27306355.